

Anton Pavlovič Čechov

Švédská mašina (Švédská zápalka)

(Kriminální oná-příběh)

I.

Za rana 6. oktobra 1885 do kancelárie okresneho policajneho komisára druhého obvodneho komisariátu vošev porejdne obľečene mláďenčok a treskov, že jeho pána, vyslúžileho gardoveho poručíka Marka Ivanoviča Klauzova, načisto zahlušili. Kod to rékov, bov načisto bládej a len ni tak pre nič-za nič dosrane... Ruke sa mu kľepale a v očejch bolo vidieť hrúzu.

-Te si kto?- spejtav sa komisár.

-Jej son Psekov, Klauzovovó onej-správca. Gramafón, či vlasne agronom, aj mechanik.

Nuž, kod komisár a Psekov aj so svedký vedno došli na mesto činu, rason zvede-
li, čo je čo: v ton rohu domu, d'e sa Klauzov pometlovav, sa najebalo lidí ako maku. Chýr o tonto sa ako čert besnej rozond'ev šad'e-možne, a že jus bov svejtok a gu do-
mu sa doond'eli z d'ekajt, aj z druhych d'edín. V ton dupalajgu edon prehvákovav
druhého. Sen-tan nad'abilí na bláde vyreváne ksichte. Dverce do Klauzovové chyže
bole zanknúte. Klíč trčav vo.

-Darebáke sa tanu dostále, podľa šeckyho čez obločok.-povédav Psekov, kod d'ídí-
kaľi na dverce.

Vyšli do zahrade, lebo tan bov otočene oblok z chyže. Vyzerav kaďejáko a ešte aj
zeľene vybl'adnúte firhang bov na non. Čez edon rož'ok firhangu, kerót sa vyhrnúv,
sa do té chyže dalo kuknúťi.

-Kukav už dakerót z vás tanu?-spejtav sa komisár.

-Me vera ni, vaša milos,-povédav záhradník Jefrem, drobíšky sivovlasej starčok, ke-
remu podľa parsúnu be každej povédav, že bov dakode kaprálon.-Ktože be sa opová-
žev, kod každemu sa koľená kľepále od hróze.

-Ech, Mark Ivanyč, Mark Ivanyč!-zdechov si komisár, kod kukav čez oblok. -Či son
ťi dos nenavravev, že to s t'ebó nídobre skončí. Aľe kodebeže taky záľetník človeka
počúvov! Presbožnos nigda nič dobró n'edoňesé!

-Iba Jefromovi možmo beť d'áční,-povédav Psekov,-kobe jeho ni, vysraľi be smo sa
sen doond'eti. Ón sámoprvej pobadav, že tu dač je ni s kostevnen rejdon. Ňes rano
príd'e ko mne a vpraví mi: "Ako je to, že náš pán veľkomožnej zaťel'ko zdochýna? Už
son ho tejž'd'en n'evid'ev vyňití z chyže". Len čó dovravev, ako be ma dak ochloš'ev
dačin... Hněd son zved'ev, oč' id'e. Od sobote ho nik n'evid'ev, a trpó je už n'ed'eľa.
Seďen d'ni, to je ni sranda.

-Tak chudák...-ešte edon raz vzdechov komisár. Šikovne, aj učene to človek bov, a
aňi muchy be n'ebov ubľížev. Šeckych nás tromfov, jus veru, aľe bov živán. Nak mu
Pán Boš'ok kráľovstvo n'ebeskó daďej! Aľe furt son dač takó čakav. Stepan,-zbl'ejkov
komisár na veľakoho z podrej'd'enech,-rason bež ko mne a pošli Andriušku

g náčelníkovi, nak mu šecko zavadluje. Nak sa sen dotrepe! A te čo najstrmše bež gu sudcovi Nikolajovi Jermolaičovi a povedz mu, nak sen užaj príde! Počkaj, ešte ťi načarben dáky lístok...

Komisár rozostavev kolo bočného krídla stráž, napísav sudcovi lístok a vybrav sa gu správcovi na čaj. Ledva prešlo d'esat minút a už sed'ev za stolon, opaťerňe chrú-mav cukor a chľemtav horúci tmavej čaj.

-Nuž tak, prosin... -vravev Psekovovi,- Tak, prosin... Ved bov urodzéného rodu, boháč..., miláňik bohó, dalo be sa povédaťi Puškinovema sloví, a čo dosejhov? Nič. Ožerav sa, hýrev a ...tu ho máš... zahlušili ho.

Asi o dve hodíne sa doferigav vyšetrujúci sudca Nikolaj Jermolajevič Čubikov (tak sa volav), asi šes'desejtňik, vesóky chlap, ešťa pri póne sil'e. Zastáva svoje mésto už štvrtstoročé. Celej okres ho pozná ako statočného, rozumneho a energickyho človeka, kerót má rád svojí robotu. Na mésto činu prišév s ňin aj jeho ňerozlučnej spoločník, pomocník a zapisovaťel' Ďukovskij, vesóky mláďenčok, asi dvacatšesročnej.

-Či navozaj, páni mojí?-začav Čubikov, ľen čo vňišév do Psekovové chyže a na-strmo začav šeckyn podávaťi ruke.-Aľe vskutku? Marka Ivanyča? Zalomažd'íľi ho? Ni, to je ňi možnó! Ednoducho ňi možnó.

-Čóže be ňi, ľen hybajte, -vzdechov komisár.

-Bože na ňebi... Aľe ved smo sa minulej pejtok stret'li na jarmoku v Tarbaňkove! Ešťa smo vedno, s prepáčeňín, vódku chľemtaľi!

-Už je raz tak... -zavzdechav zas komisár.

Ešťa si chvíľa poochkaľi, kriťiľi hlavami, čo sa d'iviľi, drisľi si po čaji a vybrali sa k bočnému krídlu.

-Chojťe nabok! -zhvejkov strážmajster na ľid'í. Kod vošľi do bočného krídla, vyše-trujúci sudca počav sámoprvo skúmaťi dverce do chyže, v keré sa spáva. Dverce bole zo sosnoveha dreva, natréne na žoto ňi pohubéne. ňenašľi nič ekstrovnó, čo be ich privoďelo na dáku stopu. Nuž sa rozhodľi dverce vylomiťi.

-Povedzte ten, čo tu ňémaju čo robiťi, abe sa pakovaľi! -povédav vyšetrujúci sud-ca, kod po douhon tréškaňi a búšeňi sekeró a dláton dverce nakoňec povolele. -Je to kvoľi vyšetrovaňu... Strážmajster ňikoho nu ňepúšťajte!

Čubikov, jeho pomocník a komisár otvorili dverce a edon po druhon vošľi tanu. Do óčí sa naskytov takýto pohľad. Pri ednon obloku stála veľká drevaná posteľ s ve-ľičaznó páperovó duchnó. Na dokrkváne duchňe bola hod'ána deka. Hlavňic bola ta-kisto dohúžvaná a váľala sa na zemi. Na nadkasľíku pred post'eľó ľežale sréborné ho-d'inke a sréborná dvacatkopejová minca. Ležala tan aj škatuľka mašín. Krem post'eľe, nadkasľíka a edneho stovca ňebov v chyži žádon druhý bútor. Komisár kukov pod post'eľ a uvid'ev tan kolo dvacat práznych fl'áš, starej slamännej kalap a štvrt karafe vódke. Pod nadkasľíkon sa váľala zaprášená čižma. Vyšetrujúci sudca prebehov po-hľadon po chyži, zamračev sa a očerveňev.

-Darebáke! -zahundrav a zaťav päst'e.

-Aľe d'je Mark Ivanyč? -spejtav sa poťichu Ďukovskij.

-Prosin vás, ňestarajte sa do toho! -odvrkov Čubikov.

-Račé prezriťe dlážku! Toto je už druhý raz za mojich čas. Jevgrag Kuzmič, - oslo-vev tichyn hlason komisára. -Aj roku 1870 son mav takýto istež prípad. Aždá sa ešte bud'eťe pamätaťi... Zamordováňa kupca Portretova. Tode to bolo jus tak. Zahlušili ho a jeho mrtvolu té hnosobe vyv'lékle čez oblok...

Čubikov sa podav g obloku, odhrnuv nabok firhang a opaťerňe sa dotkov rámu. Oblok sa otvorev.

-Kod sa dá otvoríťi, to znamená, že bov ľen pritvoréne... Hm... Na parapétňi sa stope. Vidíte? Rejdňe sa daju vidéťi stope od koľén. Veľak sa ťejtot tetlav vo... Buďemo miseťi porejdňe poprezeratí oblok.

-Na dlážky son ňenašév nič zvláštňo... rékov Ďukovskij. - Aňi fláke, aňi poškra-báno. Našév son iba ednú obhorénu švédsku mašinu. Tu je! Ako si pamätán, Mark Ivanýč ňigda ňefajčev; aj domá chasnovav iba obečajné mašine, a ňi švédske. Táto mašina nán móže poslúžiťi ako dókaz...

-Ach... budzťe račé ťicho! - hoďev rukó vyšetrujúci sudca. - Buďe tu obchendovaťi tó svojó mašinó. ňěman rád takéto horúce makovice! Bolo be ľepše, kobe sťe sa kukľi pod poštel, a ňehľejdaťi mašine!

Ďukovskij porejdňe kukov pod poštel a hňed referovav: - ňi sa tan aňi krvavé, aňi inakšé bake... Aňi frišné trhlíne. Na hlavňici sa stope po zuboch. Deká je veľačin zaky-dána, podľa barve je to pivo, aj tak to mľañé... Ako vidno, podľa šeckyho sa na poštelí tlómiťi.

-To vén aj bez vás, že sa na ňě lomažd'íťi! Na to sa vás ňik ňespetuje. Lomeňicu nahajťe lomeňicó a račé...

-Edná čižma je tuna, druhú son ňenašév.

-No a čo?

-No to, to že ho zadusiťi, kod sa vyzúvav. Druhú čižmu si už ňestačev vyzúťi, kod...

-Spostos!... A ako sťe na to prišli, že ho zadusiťi?

-Na hlavňici sa stope po zuboch. A krem toho je hlavňic cevky dokrkvána a ľeží na zemi dobreho pov metra od poštele.

-Táraj, čo mi to tu tréskate! Nože hybajťe čin drév do zahrade. Račé kobe sťe to tan šecko poprezeratí a ňemotalí sa mi tu popod nóhý... Tu si stačin aj sán...

Vyšetrováňa sa začalo ten, že iba čo došľi do zahrade, poprezeratí sámoprvo trávu. Tráva pod oblokon bola zadupkána. Aj lopušina pod oblokon, cevky pri sťeňe, bola podlávená. Ďukovskymu s v ňě podarelo náťi dakeľko polámanech gonárikó a chumáčik vate. Navrchu ečťe našév ťeňiške vlákna tmavomodré vlne.

-V čon bov posledňe obľečéne? - spejtav sa Ďukovskij Psekova.

-V žotech pláťanech háboch.

-Výborňe. Ťi druhí boľi poton v modron. Odrezaťi dakeľko stonkó lopúcha a starosľive zakriťiťi do papéra. Jus tode došľi náčelňík Arcybyšev-Svišťakovskij a doktor Ťuťujev. Náčelňík šeckych pozdravev a hňed si kcev uspokojíťi svojí zvedavos; zato doktor, vesóky a vyzejbnutej človek s vpadnútema očima, douhyn noson a špicató bradó, ňepozdravev ňikoho, aňi sa na nič ňevypetovav, aľe hňed si sádov na pen, vzdechov a povédav:

-Ťi Srbi sa zas zbúriťi! ňěchápen, čo vlastne kcu! Ach, Rakúsko, Rakúsko! To si te vina.

Vonkajšej prehľejdka obloka ňepriňesla nič, čo be stálo za dač; zato skúmaňa tráve a najbližšich kríkó pod oblokon sa ukejzalo pre vyšetrováňa veľmi dóľežitó. Ďukovskymu sa napríklad podarelo náťi v tráve veľej flákó, keré sa ako dovhy tmavej pás ťejhale direkt spod obloka na dakeľko metró do zahrade. Pás sa končev pod orgovánon. Pod ňin sa našév aj pár g čižme, kerú už pred ten našľi v chyži.

-To je stará krv! – povédav Ďukovskij,kod prezerav fľake.Pri slove „krv“ sa zovvihov aj doktor a iba tak kukov na fľake.

-Hej,krv, - zamrmlav.

-Tak ho ňezadusiľi,kod je to krv! – povédav Ćubikov a špatŇe kukov na Ďukovskoho.

-V chyži ho zadusiľi a tu ho ochlošřili dákyň óstren predmeton,ľebo sa bojali,že in obžije.Fľak pod orgovánon dokazuju,že tan ľežav za veľej času,kyn oňi rozumovali, ako be ho a na čon vyvľékľi do zahrade.

-Dobre,a čó čižma?

-Tá iba potvrduje,že mán pravdu,že ho zamordovali,kod sa pred spáňin vyzúvav.Ednú čižmu vyzúv,a druhú,túto,sřihov sřejhnuťi ľen dopole.Pri natrejsaňi a páďe sa čižma poton samá vyzúla...

-Pozrimo ho,akú má fantáziju! – zaškľabev sa Ćubikov. Ľen si meľé svoje a meľé! Kode sa už odučíte domrzaťi so svojima múdrostějmi?Spraviľi ba sře ľepše,kobe sře namésto mudrováňa naskobaľi kus té zakrvavéne tráve na rozbor!

Kod bolo po prehľejdky a načrtľi situačnej pláňnik,pobraľi sa vyšetrujúci gu správcovi,abe spísali protokol a zajedľi si.Pri frušřiku sa rozvraveľi.

-Hodinke,peňaze a óstatné veci...toho sa aňi ňedotkľi, - začav Ćubikov.Ňejďe o ľupežnú vraždu,tak ako edná a edná sa dve.

-A istotŇe jí Ňeurobev človek z ľidu, - zaméšav sa Ďukovskij.

-Ako sře na to prišři?

-Ako dókaz mán švédsku mašinu,kerú tunajšři viděčaňej ešře vóbec Ňepoužívaju. Takéto mašine maju ľen gazdovej,aj to Ňi šeci.A,vraždřili vejceri,ňi edon,aľe najmén trej; dvaja držali a treři drhov.Kľauzov bov siláčisko,a vrahovej s ten iste rátaľi.

-Šecká jeho sila mu bola na Ňič,ak,predpokládjmo,že spav.

-Pachaťeľej ho zastřihľi,kod sa vyzúvav a tode Ňemohov spaťi.

-Prestanťe už s ten vymešřľaňin!Jedzťe račé!

-A podľa mňej,vaša milos, - povédav zahradňik Jefrem,kod kládov na stól samovar,toto svinstvo Ňespravev Ňik druhý,iba Nikolaška.

-To je cevky možňó, - povédav Psekov.

-A to je kto tót Nikolaška?

-Pánó komorňik,vaša milos, - odpovédav Jefrem. – Kto druhý be to mohov beťi,kod Ňi ón?Hotovej zbójňnik,vaša milos.Ožran a presbožňik.Matka Božej na Ňebesách!Ved ón milostřivemu páňovi furt vódku nosev,ón ho ukládav do postěe...Tak kto druhý, kod Ňi ón.A ešře si dovoľin vašři milos upozorňiti,že sa raz v krčme,žíván edon, vychvastúvav,že milostřiveho pána zabije.A to šecko pre Akuľku,pre ženu... Mav takú ednú...Páňovi sa zviděla,zbľřižřiľi sa,nuž a ón sa načertěv... Teraz sa váľa v kuchyňi ožráne ako čík.Reve...vraj mu je milostřiveho pána ľito... klame...

-Pre Akuľku sa navozaj vyplaťi načertřiti, - povédav Psekov. Aj kod je obečajná žena,no...Aľe pre Ňič za Ňič jí Mark Ivanyč Ňevolav Nana.Má veľač,čó pripomína Nanu...takó prířažřivó...

-Viděv son...Věn... – povédav vyšetrujúci sudca a vysejkav sa do červéneho kapesňika.

Ďukovskij si zapáľev a zohov óči.Komisár zabubnovav prstý po táňeriku.Náčelňik sa rozkašlav a ktovépreč sa začav prehrňati v tášky.Vari ľen na doktora zménka

o Akuľky a Naňe ňijak očívidňe ňezapósobela. Vyšetrujúci sudca rozkázav, abe došikovalí Nikolašku. Nikolaška, vyhúknutej šuhaj s dovhyn rapaven noson a vpadnúťo bradó, vošév do Psekovové chyže v saku po milosťivon pánovi a pokloňev sa vyšetrujúcimú sudcovi až po zen. Tvár mav ospátu a usozénu, Bov doťel'éne, že ľedva stáv na nohách

-Ďe je milosťivej pán?

-Zabiľi ho vaša milos.

Kod to Nikolaška povédav, zamružkav a rozrevav sa.

-To vémo, že ho zabiľi. Aľe d'ě je trpó? Ďe je mrtvola?

-Vravej, že ho vyvľékl'i čez oblok a zakopaľi v zahrad'e.

-Hm! Už aj v kuchyňi veďej o výsledkoch vyšetrováňa... Tfuj! Tak, holúbok, d'ě si bov tú noc, sobotu, kod zamordovaľi pána?

-To navozaj ňevén, vaša milos, - odpovédav in. - Bov son ožráne a na ňič si ňepamätán.

-Aľibi! - pošepov Ďukovskij, zaškľabev sa a mäďev si ruke.

-Nuž tak. No a preč je pod pánoven oblokon krv?

Nikolaška zodvihov hlavu a zamesľev sa.

-No, buďe to? - súrev ho náčelňík.

-Hňed, hňed. Tá krv, vaša milos, ňestojí za reč. Zarezav son sl'ěpku. Cevky obečajňe, tak ako furt, kod sa mi zrazu vytrhňe z rúk a hybaj het... Preto je tan krv.

Jefrem potvrďev, že Nikolaška každej večer zarezávav sl'ěpke, a to na róznych m'estach, aľe už ňik ňevid'ev, či podrezána sl'ěpka behala po zahrad'e, aj kod sa to cevky naisto ňedá popreťi.

-Aľibi! - zaškľabev sa Ďukovskij. - A ešťe akó hlúpo aľibi.

-A čo to bolo s Akuľkó?

-Nuž, zhrešili smo.

-Pán tí jí odvábev, čak je pravda?

-Aľe d'ěže. Akuľku mi prebraľi tuto, prosin, oňi pán Psekov, Ivan Machallyč, prosin, a jemu jí zas zväľi milosťivej pán. Tak to bolo.

Psekov sa zmejtov a začav si treťi ľavó oko.

Ďukovskij ho skoro prepichov pohľadon, aľe vytušev jeho rozpake a strhov sa. Zrazu zbadav, že správca má nasebe modré nohavice, čo dosav cevky uňiklo jeho pozornosťi. Spomenuv si na modré vlákna, čo bole na lopúchoch. Aj Čubikov sa zrazu podozrivo zaďívav na Psekova.

-Móžeš iťi! - povédav Nikolaškovi. - A trpó, pán Psekov, dovoľťe, abech sa vás na dač spejtav. Predpokládán, že zo sobote na ňed'eli sťe boľi tu, čak?

-Hej, o d'ěsejte son večerav s Markon Ivanyčon.

-A čo poton?

Psekov v pomykove stáv od stola.

-Poton... poton... Namojdušu ňevén, - zahundrav. - Veľej son toho večera pev... Aňi sa ňepamätán, d'ě a kode son zaspav... Aľe čože šecej na mňej tak hľad'íte? Aňi čo be son ho bov jej zabev!

-Ďe sťe sa zobud'ili?

-Zobud'ev son sa v čel'ad'inci, na peci... Šecej mi to móžu dosvedčiti. No ako son sa dostáv na pec, ňevén.

-Len kľid, kľid... Stretávaľi sťe sa s Akuľinkó?

-Čo na ton záleží?...

-A po vás jí mav Klauzov?

-Hej...Jefrem,doňes ešte hríbike!Dáťe si ešte čaj,Jevgraf Kuzmič?

Na dobrech päť minút zavládlo trápno,skličujúco ticho.Ďukovskij neprevravev slova a nespúšťav oči z pobľadnúteho Psekova. Ticho prerušev vyšetrujúci sudca.

-Buďemo miseti, - povédav - záťi do hlavne budove,a podovrávaťi sa s ňebohyho sestró,Márió Ivanovná.Aždá nán buďe moci o prípadě dačó povédaťi.

Čubikov a jeho pomocník sa poďakovaľi za pohostěňa a pobraľi sa do panskyho domu.Klauzovovú sestru Máriu Ivanovnú,asi šřiricatpätročnú starú d'ěvku,zasťihľi v modľitbách pred vesókyn rod'innen oltárikon.Kod zbadala úradné čapke a v rukách hostí aktovke,zbľadla.

-Sámoprvo sa ván misín omlúviťi za šeckych,že vás rušímo v nábožnon rozjímaňi,-začav galantnej Čubikov a úctivo sa pokloňev. -Iděmo vás o dač poprosiťi.Prirodzeňe sťe už počúľi...Slovon mámo podozreňa,že vašho bračoka veľakto zamordovav.Čó si počneš,Božej vóľa...Pred smrťó ňeúďe aňi kraľ aňi bedár.Aždá be sťe nán veděľi veľač o ton povédaťi,vysvetľiťi...

-Prosin vás,na nič sa ma nšepetujťe, - povédala in Mária Ivanovna,zbľadla ešte väčšme a zakrela si ksicht rukámi. - Ňemóžen ván nič povédaťi!Nič!Veľmi vás prosin!Jej navozaj...Čó be son mohla?Ach,ňi,ňi... o bratovi aňi slova!Do svoje smrťi ňikomu nič nšepovén!

Mária Ivanovna sa rozrevala a vybehla do susedné chyže.Vyšetrujúci pozreľi edon po druhon,pokrčľi pľecámi a vzdaľi sa.

-Čertovská baba! - zakľev Ďukovskij,kod vychádzali z panskyho domu. - Istotňe dač vé a tají to.Aj chyžná to mala na čeľe napísanó... Ved počkajťe,potvore!Šecko vyšetřimo!

Večer sa Čubikov a jeho pomocník za mesačneho svitu vracali domó;seděľi v koči a v duchu rozoberali šecko,čó sa za tótot d'ěn prezveděľi.Oba boľi dokonáňi a čušali.Čubikov sa aj tak ňi rád debatovav cestó a dokonáne Ďukovskij svojin čušáňin tótot raz staremu ulahoděv.Kod sa bľížľi domó,pomocník aj tak ňevydržav a rozvravev sa:

-Bezpochybe je,že Nikolaška je do celé veci zapľeťěne, - povédav.Táčika poznáš po pėri,a človeka po reči...Jeho slávno aľibi ho namočelo až hyn po uši.No pochybujen,že be to ón spískav.Využľi ho a šecko narafičľi nanho,ľebo je d'ívnej.Súhlasíťe?V celon prípadě jus ňi najmenší úlohu zohrav aj tót ňenápadnej Psekov.Modré gaťe,rozpake,tá noc po vraždě,čó od strachu preľežav na peci,jeho aľibi a, pravdaže Akuľka...

-Ustavičňe ľen svoje huďěťe.Podľa vás móže beť vrahon každej,čó mav dač s Akuľkó!Ech,horúca hlava!Ešťe be sťe maľi cumel' cmúľaťi,a ňi vyšetřovaťi!Ved aj ve sťe sa vláčľi za Akuľkó,nuž podľa toho be sťe aj ve boľi do té veci zapľeťěne!

-Aj u vás bola Akuľka mesac kuchárkó...no nič ňevraľin.V noci zo sobote na ňeděľi smo vedno hraľi karte,máťe vo mňe svedka,inak bech sa aj do vás zadrapev. Verabože,tu aňi ňejďe o ženu!Drév o podľejcky,ňehaňebnej a ohavnej cit...Kukňiťe, ňevýbojnemu mláděncovi sa ňevidělo,že ho dak druhý vyťisov...Nuž sa chcev pomšřiťi.A poton,prosín...Jeho hrubé lepe toho veľej prezrádzaju.Pamätujěťe,ako cmukov,kodAkuľku porovnávav s Nanó?Verťe,že toho ňehaňebňika zožěra vášen!Nuž:

urazena samolibos a neuhasena vasen. To na vraždu cevky stačí. Dvuch be smo už maľi, no kto je tót treťi? Nikolaška a Psekov ho držali. No kto ho zadusev? Psekov je ňi smelej, ňerozhodnejslovon bojko. A takí ako Nikolaška be ho ňezadusili hlavnicó; drév be pouzili sekeru alebo obuch... Zadusev ho veľak treťi, ale kto?

Đukovskij si sťejhov kalap do čela a zamesľev sa, Bov ticho, kyn koč ňezastáv pred domon vyšetrujúciho sudcu.

-Heuréka! - zhväčav, iba čo vošli do bytu, a vyzľékav si kabát. -Heuréka, Nikolaj Jermolaič! Divnó, že ma to ňenapadlo drév. Věťe, kto bov treťi?

-Prosin vás, prestantě už! Aha, večera je už nachystána. Pomo jesti!

Vyšetrujúci sudca a Đukovskij si sadli g večeri. Đukovskij si naľev za kaľišťok vódke, naľejhov sa ako struna a s iskrejcima očima rékov:

-Tak abe sťe veděli, tót treťi, čo pomáhav tomu podľačiskovi Psekovovi, tót čo dusev - to bola žena! Áno, prosin! ňik druhý ako sestra zavražděneho, Mária Ivanovna!

Čubikov sa skoro zadrhov vódkó a upreňe sa zaďívav na Đukovskyho.

-Počujťe... ňi sťe... ňebolí vás onó... hlava?

-ňi, son zdravej. Dobre, povedzmo, že son sa zblázňev, ale ako vysvetľitě tót zmätok, kod smo gu ňě vošli? Čó pověťe na to, že nán ňekcela povědaťi žádne podrobnosti? Povedzmo, že sa to taľafatke - dobre! V porejdku! - tak si spomňitě na ich vzťahe! Ved svojho brata ňenáviděla. Ona je staroverka, a ón chrapún a prezbožňik... Viditě, tu bejva ňenávis! Vraj jí načisto presvedčev, že sa sprejhov s ďáblon, Pred jě očima vyvolávav duchó.

-Čó to má s ten spoločnó?

-ňechápetě? Táto staroverka vražděla - z fanatizmu! ňil'enže zadusela buran, hýrivca, ale aj svet osloboděla od ňeznaboha - v ton viděla svoj zasluznej čin, ba dokonca nábožeženská hrdinstvo. Oj, ve ňepoznáťe této staré děvke, této staroverke! Len si prečitajťe Dostojevskyho! A čo ešťe píšu o ton Leskov a Pečerskij!... Oná, iba oná to bola, hlavu dán na to! Oná ho zadusela! Ó, falošná babizňa! Či ňestála pred ikonami, kod smo gu ňě vošli iba preto, abe nán zaľepela óči? Ej reku, buďen sa robiťi, akobech sa modľela a oňi si pomesľej, že son pokojná a aňi ňečakán, že be mohli príťi. To je metoda neskúsenech kmínó. Drahý Nikolaj Jermolaič! Mój milej! Zvertě mi tótot prípad! Dovoľťe, nak ho sán uzavren! Druh mój milej! Začav son ho, kcen ho aj dokončitě!

Čubikov pokrítěv hlavó a zamračev sa.

-Aj s ťažkima prípadý si sán poradin, - povědav. - A ve be sťe sa ňemaľi tetlaťi tan, děe vás ňenačin. Robťe si iba svojí robotu! Zapisujťe, čo ván buďen diktovaťi!

Đukovskij sa načertěv, treskov zlostňe dverami a vyšěv.

-Ej mudráčisko edon. Prefíkaňec! - šomrav za ňin Čubikov. - Náramnej mudrák! Iba výbušnej je priveľmi. Misin mu na jarmoku dačó kúpiťi, povedzmo tabaťerku.

Na druhý děn zavčas rana došikovali z Klauzovke g vyšetrujúcimu sudcovi corgoňa s veľkó hlavó a zajačin peskon, kerót sámoprvo oznámev, že je pastěr Danilka, a poton veľmi zaujímavo vypovědav:

-Bov son pripitej, - vravev. - Do povnoci son seděv pri tětky. Kod son sa taký potruďžěne vracav domó, vľezov son do réke, že sa okúpen. Kúpen sa, kúpen a ...aha ťi ho! Po haťi kráčaju dve postave a vľeču veľač čérno. "Hej!" - okríkov son ich. Zľakli sa, a hybaj vnóhy, čo in para stačela, gu makarévskyn zahradán. Nak do mňej na mės-

ťe hron ud'eri,ak tí dvaja milost'iveho pána neťeperili!

Podvečer toho isteho dňa uväznilí Psekova a Nikolašku a pod žandárskyn dozoron dopravili do okresneho mesta,A tu sa hñed dostáli do žalára.